

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права

5701 Методичні вказівки та завдання
до проведення практичних занять і самостійної роботи
з дисципліни «**Право інтелектуальної власності**»
для студентів спеціальності 081 «*Право*»
освітньої програми «**Інтелектуальна власність**»
освітнього ступеня «*магістр*»
усіх форм навчання

Суми
Сумський державний університет
2023

Методичні вказівки та завдання до проведення практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Право інтелектуальної власності» / укладачі: М. С. Уткіна, О. С. Бондаренко. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 37 с.

Кафедра кримінально-правових дисциплін та судочинства
ННІП

Зміст

С.

Вступ.....	4
Тема 1 Система інтелектуальної власності.....	6
Тема 2. Система правової охорони та захисту результатів інтелектуальної власності в Україні.....	8
Тема 3 Управління інтелектуальною власністю	9
Тема 4. Договори у сфері інтелектуальної власності.....	11
Тема 5. Захист прав інтелектуальної власності.....	14
Тема 6. Поняття та юридична природа авторського права	17
Тема 7 Правова охорона прав на компонування напівпровідникових виробів.....	21
Тема 8 Право промислової власності.....	22
Тема 9 Юридична природа суміжних прав.....	24
Тема 10 Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, їх товарів та послуг.....	25
Тема 11 Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.....	27
Рекомендації щодо написання есе.....	29
Рекомендації з підготовки презентації та її публічного захисту.....	30
Список рекомендованої літератури.....	32

Вступ

Метою освітнього компоненту «Право інтелектуальної власності» є досягнення здобувачами сучасного конструктивного, фундаментального мислення та системи спеціальних знань у галузі права інтелектуальної власності, особливостей правової охорони об'єктів авторського права та патентних прав; набуття та розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Навчальним планом передбачене засвоєння зазначеного освітнього компонента на лекціях, практичних (семінарських) заняттях, а також під час самостійної роботи та контролю навчальної роботи.

Семінарські та практичні заняття – це основна форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, розгляд практичних кейсів, виконання практичних завдань, написання есе, підготовку та публічний захист презентацій, а також обговорення дискусійних питань.

Зміст освітнього компоненту поділено на два модулі. До основних питань, що розглядаються під час вивчення, освітнього компоненту належать: система інтелектуальної власності; система правової охорони та захисту результатів інтелектуальної власності в Україні; управління інтелектуальною власністю; договори у сфері інтелектуальної власності; захист прав інтелектуальної власності; поняття та юридична природа авторського права; правова охорона прав на компонування напівпровідникових виробів; право промислової власності; юридична природа суміжних прав; засоби

індивідуалізації учасників цивільного обороту, їх товарів та послуг; нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.

Підсумкове оцінювання з навчальної дисципліни визначається як сума балів за всіма, успішно оціненими, результатами навчання, у тому числі передбачено складання диференційованого заліку.

Тема 1. Система інтелектуальної власності

План

1. Історико-правовий нарис становлення права інтелектуальної власності
2. Поняття про право інтелектуальної власності.
3. Об'єкти права інтелектуальної власності.
4. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
5. Національне законодавство про інтелектуальну власність
6. Міжнародне законодавство з інтелектуальної власності.

Теми дискусій

1. До якої міри інтелектуальна власність сприяє інноваціям і розвитку суспільства, і коли вона може обмежувати доступ до знань і креативності?
2. Які виклики виникають в інтернет-середовищі для права інтелектуальної власності, і як вони можуть бути вирішені?
3. Чи можуть інтелектуальні права конфліктувати з правами людини, зокрема, з правами на свободу виразу та доступ до інформації?
4. Як можна забезпечити баланс між захистом прав інтелектуальної власності та загальнодоступними користуваннями інноваціями та творчістю?
5. Які нові виклики принесли розвиток технологій, такі як штучний інтелект, і які зміни в законодавстві щодо інтелектуальної власності можуть бути необхідними?
6. Як право інтелектуальної власності впливає на культурну різноманітність і збереження традицій у світі глобалізації?

Теми для презентацій

1. Право інтелектуальної власності в Україні: система та основні принципи.
2. Об'єкти права інтелектуальної власності: порівняльний аналіз.
3. Суб'єкти права інтелектуальної власності: індивідуальні та колективні права.
4. Джерела права інтелектуальної власності: законодавство, договори та міжнародні домовленості.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає зміст права інтелектуальної власності?
2. Які права належать до особистих немайнових прав інтелектуальної власності?
3. Назвіть об'єкти права промислової власності.
4. Які Ви знаєте об'єкти авторського права та суміжних прав?
5. Хто є первинним суб'єктом права інтелектуальної власності?
6. Хто є вторинними суб'єктами права інтелектуальної власності?
7. Які основні закони України у сфері охорони права інтелектуальної власності.
8. Охарактеризуйте основні міжнародні угоди у сфері авторського права і суміжних прав, а також міжнародні угоди у сфері права промислової власності

Тема 2. Система правової охорони та захисту результатів інтелектуальної власності в Україні

План

1. Гносеологічні аспекти становлення та розвитку системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні
2. Державна система охорони та захисту інтелектуальної власності в Україні.
3. Реформа системи інтелектуальної власності в Україні.

Теми презентацій

1. Органи державної влади, що відповідають за правову охорону інтелектуальної власності в Україні: структура та функції.
2. Правові засади захисту прав інтелектуальної власності в Україні: законодавство, судова система та правопорядок.
3. Процеси реформи системи інтелектуальної власності в Україні: досягнення та виклики.
4. Модернізація законодавства про інтелектуальну власність в контексті євроінтеграції.

Теми для есе

1. Історичний аналіз розвитку правової охорони інтелектуальної власності в Україні: від радянських часів до сучасності.
2. Сучасні тенденції та майбутні перспективи реформи системи інтелектуальної власності в Україні.

Теми для дискусій

1. Вплив глобалізації на гносеологічні аспекти правової охорони інтелектуальної власності в Україні.
2. Роль реформи системи інтелектуальної власності сфері в створенні сприятливого середовища для інновацій та розвитку інтелектуальної власності.

Питання для самоконтролю

1. Які органи та інституції в Україні відповідають за правову охорону інтелектуальної власності?
2. Які види інтелектуальної власності підлягають захисту в Україні?
3. Які інструменти та засоби можна використовувати для виявлення та запобігання порушенням прав інтелектуальної власності?
4. Які тенденції та перспективи розвитку системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні?
5. Які сучасні виклики стоять перед системою правової охорони інтелектуальної власності в Україні і як їх можна вирішити?

Тема 3. Управління інтелектуальною власністю

План

1. Поняття управління і принципи управління інтелектуальною власністю.
2. Поняття управління інтелектуальною власністю.
3. Принципи управління інтелектуальною власністю.
4. Життєвий цикл об'єкта права інтелектуальної власності.
5. Управління об'єктом інтелектуальної власності на етапі

його створення.

6. Управління об'єктом інтелектуальної власності на етапі набуття прав.

7. Управління об'єктами інтелектуальної власності на етапі їх використання.

8. Стратегії управління інтелектуальною власністю.

9. Комерціалізація інтелектуальної власності в університетах та наукових установах.

10. Управління об'єктом інтелектуальної власності на етапі захисту прав.

11. Управління об'єктом інтелектуальної власності на етапі утилізації.

Теми презентацій

1. Поняття та процес управління інтелектуальною власністю.

2. Принципи управління інтелектуальною власністю та їх практична реалізація.

Теми для есе

1. Які практичні виклики виникають у процесі управління інтелектуальною власністю?

2. Які аспекти варто враховувати при управлінні об'єктом інтелектуальної власності на етапі створення?

3. Як розробляти стратегії управління інтелектуальною власністю для підвищення конкурентоспроможності?

Питання для самоконтролю

1. Як управляти правами на об'єкт інтелектуальної власності на етапі набуття прав?

2. Як управляти правами на об'єкт інтелектуальної власності на етапі використання?
3. Як управляти правами на об'єкт інтелектуальної власності на етапі захисту?
4. Як управляти правами на об'єкт інтелектуальної власності на етапі утилізації?
5. Які особливості управління правами на об'єкти інтелектуальної власності в університетах і наукових установах?

Тема 4. Договори у сфері інтелектуальної власності

План

1. Поняття і зміст договору.
2. Договори на етапі створення об'єкта інтелектуальної власності
3. Договір між співавторами.
4. Договір про створення на замовлення і використання об'єкта права інтелектуальної власності
5. Договір про розподіл майнових прав на службовий твір.
6. Договір про науково-дослідні або дослідно-конструкторські та технологічні роботи.
7. Договори на етапі використання об'єкта інтелектуальної власності.
8. Ліцензія на використання об'єкта інтелектуальної власності та ліцензійний договір.
9. Договір комерційної концесії.
10. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
11. Видавничий договір.
12. Договір про використання об'єктів авторського права

з організаціями колективного управління.

Практичне завдання

1. Порівняйте договори за такими критеріями: сторони, момент укладання, розподіл майнових прав, істотні умови, основні права та обов'язки:

- 1) договір про створення за замовленням з договором щодо службових творів;
- 2) ліцензійний договір з договором про передачу майнових прав;
- 3) ліцензійний договір з договором комерційної концесії;
- 4) договір про науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи з договором підряду.

Методичні вказівки для порівняння договорів за визначеними критеріями

1. Збір інформації: для кожного обраного виду договору зіберіть відповідну інформацію з договорів та відповідного законодавства. Це може включати текст договорів, відомості про сторони, права та обов'язки сторін, умови договорів, а також іншу важливу інформацію.

2. Порівняльний аналіз: спишіть дані кожного договору за визначеними критеріями. Після цього порівняйте дані для кожного виду договору і зробіть висновки щодо схожих та відмінних рис.

3. Складання звіту: складіть звіт, який міститиме результати порівняльного аналізу договорів з урахуванням визначених критеріїв. Ваш звіт повинен бути логічно

побудованим і містити аргументовані висновки.

4. Підготовка до захисту: підготуйте коротку презентацію для пояснення вашого порівняльного аналізу та висновків.

5. Захист перед викладачем та аудиторією: під час захисту чітко та лаконічно поясніть ваш порівняльний аналіз і представте отримані вами висновки.

Запам'ятайте, що головна мета цього завдання – це ретельно порівняти різні види договорів у сфері інтелектуальної власності та визначити, як вони відрізняються один від одного за певними критеріями.

Теми для дискусій

- 1) Як працює принцип свободи договору у правовій системі?
- 2) Як принцип свободи договору взаємозв'язаний із умовами укладання правочинів?
- 3) Які відмінності між договорами про створення за замовленням та договорами щодо службових творів?

Питання для самоконтролю

1. Визначте термін «договір» і розкрийте його основні атрибути та складові.
2. Роз'ясніть концепцію принципу свободи договору та його взаємозв'язок із умовами укладання правочинів.
3. Подайте класифікацію угод у сфері інтелектуальної власності згідно з етапами життєвого циклу об'єкта.
4. Опишіть сторони, обов'язки та права в договорах, таких як: договір між співавторами, договір про створення за замовленням, договір щодо службового твору, ліцензійний договір, договір про

розподіл майнових прав, договір про передачу майнових прав.

5. Сформулюйте поняття службового твору та розкрийте його ознаки, а також наведіть різні підходи до розподілу майнових прав на службовий твір відповідно до законодавства.

Тема 5. Захист прав інтелектуальної власності

План

1. Поняття та підстави захисту прав інтелектуальної власності.
2. Юрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності.
3. Судовий захист прав інтелектуальної власності
4. Адміністративний захист прав інтелектуальної власності.
5. Альтернативний (позасудовий) захист прав інтелектуальної власності
6. Неюрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності.

Теми презентацій

1. Правова юрисдикція як засіб захисту прав інтелектуальної власності: глобальний погляд
2. Судовий захист прав інтелектуальної власності: виклики і тенденції.
3. Найбільш поширені неюрисдикційні форми захисту прав інтелектуальної власності: глосарій та порівняння

Теми для есе

1. Роль та важливість захисту прав інтелектуальної

власності в сучасному світі.

2. Вплив інтернету на порушення прав інтелектуальної власності: поточний стан і виклики.

3. Роль правоохоронних органів у боротьбі з порушеннями прав інтелектуальної власності.

Теми для дискусій

1. Моральні та етичні аспекти прав інтелектуальної власності: наскільки далеко можна йти?

2. Виклики захисту прав інтелектуальної власності у цифрову епоху: авторські права та інтернет.

3. Публічні інтереси проти прав інтелектуальної власності: доступ до ліків, освіти і культурних ресурсів.

4. Порушення прав інтелектуальної власності в сфері медичних технологій: вплив на громадське здоров'я.

Задача

У 2022 році видавництво «Весна» опублікувало роман «Описи про історію початку війни» автора К. В липні 2023 року автор став обізнаним про факти незаконного використання його твору без його згоди, включаючи наступне:

1) інше видавництво опублікувало додатковий невеликий тираж, використовуючи рельєфно-крапковий шрифт для сліпих читачів;

2) частина роману була зачитана в літературній програмі обласного радіо;

3) на основі сюжету повісті була створена п'єса, яка була показана у Сумському обласному театрі драму та комедії;

4) частина роману була опублікована в блозі;

5) польське видавництво «Książkowy Świat» переклало

повідь на англійську і імпортувало частину тиражу.

Поясніть чи дійсно мало місце порушення прав автора і якщо так, то як можна їх захистити?

Методичні вказівки щодо вирішення задачі

Ознайомтесь із фактами використання твору без згоди автора, які описані в завданні. Ретельно проаналізуйте кожен з цих фактів.

Розгляньте кожний з них окремо та визначте, чи може він становити порушення авторського права, а також які саме аспекти можуть бути порушеними (наприклад, відтворення, публічне виконання, переклад і т. д.).

Визначте, чи мають місце винятки чи обмеження, які дозволяють використання твору без згоди автора. Наприклад, перевірте, чи є уривки з твору в межах дозволених цитат або чи існують правила, які дозволяють використання для навчання.

Розгляньте, чи використання твору є комерційним, і як це може вплинути на вирішення питання щодо порушення авторського права.

Визначте, чи існують документи, які регулюють використання твору, такі як ліцензійні угоди або угоди про передачу прав. Розгляньте їх умови та обмеження.

Проаналізуйте, чи має місце дія законодавства про авторське право в Польщі та його обмеження, які стосуються використання творів у навчанні та імпорту.

Враховуючи всі ці аспекти, сформулюйте висновок щодо порушення авторського права в кожному з описаних фактів використання твору.

Поясніть межі дії авторського права на прикладі кожного з фактів і визначте, чи були порушені авторські права в

конкретних ситуаціях.

Підготуйте письмові відповіді на поставлені питання, визначте, чи було порушення авторського права в кожному випадку, та поясніть межі дії авторського права на прикладі поданого сценарію.

Завершивши аналіз, дайте свої рекомендації щодо подальших дій автора та організацій, які використовують твір.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття «захист прав інтелектуальної власності».
2. Що є підставою для захисту прав інтелектуальної власності?
3. Хто має право на захист права інтелектуальної власності?
4. Чи будь-яке використання об'єкта права інтелектуальної власності без дозволу правовласника є порушенням його прав?
5. У чому особливість юрисдикційної форми захисту прав інтелектуальної власності?
6. Назвіть загальні та спеціальні способи судового захисту прав інтелектуальної власності.

Тема 6. Поняття та юридична природа авторського права

План

1. Поняття та юридична природа авторського права.
2. Поняття об'єкта авторського права.
3. Види об'єктів авторського права.

4. Твори, які не є об'єктами авторського права.
5. Особисті немайнові та майнові права автора на твір.
6. Обмеження майнових прав автора.
7. Строк охорони авторських прав.
8. Правові наслідки закінчення строку чинності майнових авторських прав.

Теми презентацій

1. Різновиди творів, що підпадають під авторське право.
2. Обмеження майнових прав автора: коли та за яких умов?
3. Тривалість охорони авторських прав: як довго триває правовий захист?

Теми для есе

1. Інтернет і авторське право: як боротися з порушеннями в онлайн-середовищі?
2. Авторське право в сфері музики: проблеми з музичними семплами та зразками.
3. Права авторів у цифровому світі: роль та відповідальність платформ і сервісів.
4. Піратство та авторське право: ефективність судового переслідування порушень.

Теми для дискусій

1. Авторське право та цифрова технологія: як дотримувати прав авторів в цифровій епохі?
2. Мова та авторське право: чи може автор

контролювати переклади свого твору?

3. Авторське право та штучний інтелект: хто власник прав на твори, створені алгоритмами?

Задача

Громадянин Л. звернулася до суду з позовом до громадянина М. про захист його прав на кваліфікаційну роботу. Під час розгляду справи у суді було встановлено, що кваліфікаційна робота від громадянина Л. надійшла на випускову кафедру 12 жовтня 2023 року, а від громадянина М. 11 жовтня 2023 року. Через тиждень обидві роботи були перевірені на наявність текстових запозичень та було встановлено, що обидві відповідають вимогам ЗВО для такого виду робіт. Відповідач стверджував, що роботу він писав із самостійно. Суддя призначив літературознавчу експертизу, яка дала висновок, що обидві роботи були виконані з використанням Chat GPT. У роботах є незначні тотожні відхилення від тексту. Визначте, що в даному випадку є об'єктом авторського права? У яких випадках дозволяється вільне використання авторських прав? Чи виникає авторське право на кваліфікаційну роботу? Яка особливість права інтелектуальної власності на об'єкти створені штучним інтелектом? Яке рішення слід винести по справі?

Методичні вказівки щодо вирішення задачі

Види об'єктів авторського права: обговоріть, які види робіт можуть бути об'єктами авторського права, включаючи літературні роботи. Визначте, чи може кваліфікаційна робота бути об'єктом авторського права.

Вільне використання та авторське право: розгляньте

вимоги окремих ЗВО України та закордону та законодавство стосовно використання текстових запозичень у наукових роботах. Проаналізуйте, які умови можуть дозволяти вільне використання авторських прав у випадку об'єктів, які не є об'єктами авторського права.

Авторське право на кваліфікаційну роботу: вивчіть, чи виникає авторське право на кваліфікаційну роботу та чи може воно бути віддано у належне спільноті ЗВО. Розгляньте, які права та обов'язки мають автори та надавачі робіт, а також їх взаємини.

Права інтелектуальної власності на об'єкти, створені штучним інтелектом: визначте, чи може об'єкт створений Chat GPT бути об'єктом авторського права та чи можуть виникнути права інтелектуальної власності відповідно до законодавства.

Рішення по справі: зіставте висновки літературознавчої експертизи щодо використання Chat GPT у роботах. Визначте, чи було порушено авторські права та чи існують підстави для визнання вільного використання авторських прав.

Надайте рекомендації стосовно рішення суду.

Такі методичні вказівки допоможуть ретельно проаналізувати ситуацію та прийняти вмотивоване рішення.

Питання для самоконтролю

1. Які органи та інституції в Україні відповідають за правову охорону інтелектуальної власності?
2. Які види інтелектуальної власності підлягають захисту в Україні?
3. Які інструменти та засоби можна використовувати для запобігання порушенням прав інтелектуальної власності?
4. Які перспективи розвитку системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні?

5. Які виклики стоять перед системою правової охорони інтелектуальної власності в Україні і як їх можна вирішити?

Тема 7. Юридична природа суміжних прав

План

1. Загальні положення про суміжні права.
2. Особливості суміжних прав.
3. Правова охорона прав виконавців.
4. Охорона прав виробників фонограм і відеограм.
5. Охорона прав організацій мовлення.
6. Вільне використання об'єктів суміжних прав.

Теми презентацій

1. Суміжні права: огляд та визначення.
2. Особливості суміжних прав: порівняння з авторським правом.
3. Правова охорона прав виконавців: захист творчих виконавців.
4. Охорона прав виробників фонограм і відеограм: від створення до використання.
5. Охорона прав організацій мовлення: медіа та телебачення
6. Вільне використання об'єктів суміжних прав: ліцензування та винятки.

Теми для есе

1. Які права на контент мають організації мовлення та як вони охороняються?
2. Майбутнє суміжних прав на стрімінгових платформах: як розвиватиметься регулювання та практика використання суміжних прав на стрімінгових платформах у майбутньому?
3. Суміжні права в онлайн-середовищі: які юридичні аспекти виникають у зв'язку із відтворенням та розповсюдженням музики в мережі?

Питання для самоконтролю

1. Які основні об'єкти суміжних прав, і як вони відрізняються від творів, які охороняються авторським правом?
2. Яким чином суміжні права сприяють виконавцям, виробникам фонограм і відеограм, та організаціям мовлення?
3. Які можливі випадки порушення суміжних прав, і якими інструментами можна захистити ці права від порушень?
4. Яким чином цифрова та онлайн-середовище впливає на суміжні права та їхню охорону?
5. Як правова система регулює вільне використання об'єктів суміжних прав, і якими умовами це використання може бути обмежене?

Тема 8. Право промислової власності

План

1. Поняття та джерела права промислової власності.
2. Поняття об'єктів права промислової власності.
3. Суб'єкти права на об'єкти промислової власності.

4. Правова охорона об'єктів патентного права.

Теми презентацій

1. Правова охорона службових і секретних об'єктів патентного права.
2. Захист прав авторів і патентовласників.
3. Особливості конфіденційної (нерозкритої) інформації та заходи щодо її збереження.

Теми для есе

1. Співвідношення правової охорони службових і секретних об'єктів патентного права: проблеми та виклики.
2. Аспекти захисту прав авторів та патентовласників у сучасному світі: правовий та практичний аналіз.
3. Охорона конфіденційної (нерозкритої) інформації в контексті патентного права: законодавство та заходи щодо збереження.
4. Особливості охорони промислової вартості на об'єкти створені за місцем роботи.

Питання для самоконтролю

1. Що означає термін «промислова власність» і які основні елементи включає в себе це поняття?
2. Які є основні джерела права промислової власності, і як вони визначаються в правових системах?
3. Які об'єкти можуть бути визнані об'єктами права промислової власності, і які види прав можуть бути ними захищені?
4. Хто може бути суб'єктом права на об'єкти промислової власності, і які є особливості їх правового статусу?

5. Як здійснюється правова охорона об'єктів патентного права, і які механізми використовуються для захисту прав промислової власності?

Тема 9. Юридична природа суміжних прав

План

1. Загальні положення про суміжні права.
2. Особливості суміжних прав.
3. Правова охорона прав виконавців.
4. Охорона прав виробників фонограм і відеограм.
5. Охорона прав організацій мовлення.
6. Вільне використання об'єктів суміжних прав.

Теми презентацій

1. Суміжні права: огляд та визначення.
2. Особливості суміжних прав: порівняння з авторським правом.
3. Правова охорона прав виконавців: захист творчих виконавців.
4. Охорона прав виробників фонограм і відеограм: від створення до використання.
5. Охорона прав організацій мовлення: медіа та телебачення
6. Вільне використання об'єктів суміжних прав: ліцензування та винятки.

Теми для есе

1. Які права на контент мають організації мовлення та як вони охороняються?
2. Майбутнє суміжних прав на стрімінгових платформах: як розвиватиметься регулювання та практика використання суміжних прав на стрімінгових платформах у майбутньому?
3. Суміжні права в онлайн-середовищі: які юридичні аспекти виникають у зв'язку із відтворенням та розповсюдженням музики в мережі?

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність суміжних права?
2. Яким чином здійснюється охорона права виконавців?
4. Охарактеризуйте особливості правової охорони прав виробників фонограм і відеограм.
5. У чому сутність охорони прав організацій мовлення?
6. У чому полягає особливість вільного використання об'єктів суміжних прав?

Тема 10. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, їх товарів та послуг

План

1. Право інтелектуальної власності на торговельну марку.
2. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування.
3. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення.
4. Право інтелектуальної власності на промисловий зразок.

Теми презентацій

1. Поняття, види та ознаки бренду як засобу індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг.
2. Правова охорона структурних елементів бренду.
3. Правовий захист брендів в Україні.
4. Фірмова назва товару.
5. Словесна назва як складова частина фірмового найменування.

Теми для есе

1. Торговельні марки для державних інституцій.
2. Відмінність відмінність промислового зразка від торговельної марки.
3. Кваліфіковане зазначення походження товару: чому воно потрібне. Які особливості правої охорони в Україні та закордоном?

Теми для дискусій

1. Впізнаваність продукту і розвиток бізнесу.
2. Логотив та розвиток бізнесу.
3. Торгові марки як основа для бізнесу?

Питання для самоконтролю

1. Особливості засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
2. Значення правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
3. Ознаки комерційного найменування.
4. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну

марку.

5. Відмінності між простим та кваліфікованим зазначенням походження товару.

6. Права користувача кваліфікованого зазначення походження товару.

Тема 11. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності

План

1. Поняття та система нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.
2. Правова охорона наукового відкриття.
3. Правова охорона комерційної таємниці.
4. Правова охорона ноу-хау.

Теми презентацій

1. Система нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності: огляд та класифікація.
2. Правова охорона наукового відкриття: патенти, авторські права та інноваційний прогрес.
3. Захист комерційної таємниці в сучасному бізнесі: правові засоби і вплив на конкурентоспроможність.
4. Ноу-хау: визначення, особливості та використання в інноваційних проектах.

Теми для есе

1. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності: визначення та значення.
2. Правова охорона наукового відкриття: забезпечення інноваційного розвитку.
3. Захист комерційної таємниці: юридичні аспекти та вплив на бізнес.
4. Ноу-хау як об'єкт права інтелектуальної власності: способи збереження та використання.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність суміжних права?
2. Яким чином здійснюється охорона права виконавців?
4. Охарактеризуйте особливості правової охорони прав виробників фонограм і відеограм.
5. У чому сутність охорони прав організацій мовлення?
6. У чому полягає особливість вільного використання об'єктів суміжних прав?

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ЕСЕ

Написання есе є формою самостійної роботи здобувачів, важливою частиною вивчення освітнього компонента, з формуванням особистої позиції здобувача та розгляду окремого проблемного питання.

Метою есе є розвиток навичок самостійного творчого мислення та письмового викладення власних думок.

Есе повинне складатися з чіткого викладення суті, самостійного проведеного аналізу проблемного питання, джерел, які було використано для аргументації власної позиції, а також висновків, що узагальнюють запропоновані здобувачем положення.

Під час написання есе повністю зборонено використовувати штучний інтелект.

Список джерел необхідно оформити як повноцінний список використаної літератури, який оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Варто подати власні думки в тексті есе, що є важливою складовою такої форми роботи.

Положення, наведені в есе, можуть підтверджуватися або спростовуватися:

- положеннями нормативно-правових актів – чинними або застарілими (якщо це доречно);
- цитатами;
- історичними подіями;
- особистим досвідом.
- прикладами з судової практики.

Загальні технічні вимоги до оформлення роботи:

1. Шрифт основного тексту – Times New Roman.
2. Обсяг есе – 3–5 аркушів.
3. Кількість використаних джерел – не менше ніж 3.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ТА ЇЇ ПУБЛІЧНОГО ЗАХИСТУ

Розробка презентації та її публічний захист – це важлива частина комунікації результатів роботи. Ось декілька рекомендацій щодо підготовки презентації та її публічного захисту для освітнього компоненту «Набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності»:

Кількість слайдів: Зазвичай на публічному захисті вистачає 8-10 слайдів. Вибирайте кількість слайдів, яка дозволить належно представити вашу інформацію, не перенавантажуючи аудиторію.

Структура презентації: Розплануйте структуру вашої презентації. Зазвичай вона включає вступ, основні розділи та висновки.

Зміст слайдів: Кожен слайд повинен мати обмежену кількість тексту і включати графіку або ілюстрації. Використовуйте ключові слова та короткі фрази, а не довгі тексти. Ваші слайди повинні підтримувати вашу усну презентацію, а не повторювати її слово в слово.

Графіка та ілюстрації: Використовуйте зображення, графіку та ілюстрації для візуалізації вашої інформації. Графічний матеріал може допомогти зрозуміти ваші ідеї краще.

Заборони використання штучного інтелекту: Вибірка та структура інформації на слайдах повинна бути розроблена

вами особисто, і вам не слід використовувати штучний інтелект для підготовки тексту чи ідеї презентації. Ваша презентація повинна відображати вашу власну працю та розуміння теми.

Посилання на Інтернет: Якщо ви використовуєте інформацію або графіку з Інтернету, обов'язково вказуйте джерела інформації на слайдах або в примітках.

Публічний захист: Практикуйте вашу презентацію перед виступом. Виражайте інформацію чітко і лаконічно, уникаючи занадто складних термінів та слів. Важливо мати зв'язну аргументацію та говорити на тему.

Час: Дотримуйтеся встановленого часу для публічного захисту. Плануйте вашу презентацію так, щоб вкладатися в часовий ліміт.

Питання та відповіді: Будьте готові відповідати на питання аудиторії. Підготуйтеся до можливих запитань, які можуть виникнути під час захисту.

Впевненість і позитивний настрій: Пам'ятайте, що ваша презентація – це можливість поділитися своїми знаннями та дослідженнями. Будьте впевненими і позитивними під час виступу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24.07.1971 р. *Верховна Рада України*. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051.

2. Брюссельська конвенція про розповсюдження несучих програм сигналів, що передаються через супутники від 21.05.1974 р. *Верховна Рада України*. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_250.

3. Вашингтонський договір про інтелектуальну власність у відношенні інтегральних мікросхем : Міжнародний документ від 26.05.1989 р. Всесвітня організація інтелектуальної власності. URL: https://www.wipo.int/treaties/en/text.jsp?file_id=295136.

4. Всесвітня конвенція про авторське право: Міжнародний документ від 06.09.1952 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052.

5. Директива Європейського Парламенту і Ради 2001/29/ЄС від 22 травня 2001 року про гармонізацію окремих аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві від 22.05.2001 р. № 2001/29/ЄС. *Офіційний вісник Європейських співтовариств*. 2001 р. L 167. Ст. 10

6. Директива 2009/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про правову охорону комп'ютерних програм. URL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/24/oj>

7. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною

конференцією 20 грудня 1996 року та положення Бернської конвенції (1971 р.), на які містяться посилання у Договорі : Міжнародний документ від 20.12.1996 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_770.

8. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

9. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

10. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція) : Міжнародний документ від 26.10.1961 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_763.

11. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>

12. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.

13. Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав : Закон України від 22.08.2018 р. № 2415-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19>

14. Про затвердження Інструкції про порядок ознайомлення будь-якої особи з матеріалами заявки на об'єкт права інтелектуальної власності : Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.04.2005 р. № 247. *Верховна Рада України*.

URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0494-05>.

15. Про затвердження Правил складання, подання та розгляду заявки на реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми : Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.04.2002 р. № 260. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0406-02>.

16. Про затвердження Положення про Державний реєстр України топографій інтегральних мікросхем : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.04.2001 р. № 292. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0375-01>.

17. Про охорону прав на компоновання напівпровідникових виробів : Закон України від 05.11.1997 р. № 621/97-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80>.

18. Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації від 17.11.2021 р. № 1467-р. *Офіційний вісник України*. 2021. № 92. Ст. 368.

19. Рекомендації щодо застосування вільних публічних ліцензій на використання об'єктів авторського права і суміжних прав. *Офіційний сайт Мінекономіки*. URL: <http://surl.li/dsspp>.

20. Рекомендації щодо забезпечення правомірності використання комп'ютерних програм вільного користування. *Офіційний сайт Мінекономіки*. URL: <http://surl.li/dsspp>.

21. Рекомендації щодо забезпечення правомірності використання комп'ютерних програм у діяльності суб'єктів господарювання. *Офіційний сайт Мінекономіки*. URL: <http://surl.li/dssqf>.

22. Угода про асоціацію між Україною та Європейським

Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії : Міжнародний документ від 21.03.2014 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

23. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Наукова література

24. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності : навч. посіб. / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін. ; за ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. Київ : Національна академія управління, 2014. 278 с.

25. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / А. В. Аксютіна, О. В. Нестерцова-Собакарь, В. В. Тропін та ін. ; за заг. ред. канд. юрид. наук, доц. О. В. Нестерцової-Собакарь. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.

26. Вахонєва Т. М. Авторське право і суміжні права в Україні : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : ВД «Дакор», 2019. 576 с.

27. Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та за кордоном : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 280 с.

28. Інтелектуальна власність : підручник / за ред. Л. М. Попова, А. В. Хромов, І. В. Шуба. Харків : Федорко, 2021. 262 с.

29. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С. Б. Булеци, канд. юрид. наук, доц. О. І. Чепис. Ужгород : РІК-У, 2019. 488 с.

30. Семків В. О., Шандра Р. С. Інтелектуальна власність :

підруч. Львів : Галицький друкар, 2015. 280 с.

31. Sam R. *Intellectual property : cases, materials and commentary*. Chatswood, NSW : LexisNexis Butterworths, 2020.

Список публікацій з актуальних питань

32. Грабовська Г. М., Семенюк Я. А. Поняття комп'ютерних програм як об'єкта права інтелектуальної власності та правові основи їх захисту. *Юридичний вісник*. 2020. № 1 (54). С. 107–112.

33. Избаш О. О. Інтелектуальна власність у цифровому просторі. *Інформація і право*. 2021. № 3 (38). С. 82–89.

34. Сокурєнко В. А., Хрякова Н. О. Тенденції розвитку концепції «вільного використання» творів на цифровому ринку у сучасному авторському праві ЄС. *Форум права*. 2020. № 63 (4). С. 64–74.

35. Тарасенко Л. Об'єкти авторського права у цифровому середовищі. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2019. Вип. 68. С. 231–239.

36. Briukhovetska M. Civil law regulation of information technology (IT) contracts. *Entrepreneurship, Economy and Law*. 2021. № 11. P. 5–10. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.11.01>.

37. Protection of copyright on the Internet / A. Kyryliuk, N. Baadzhy, R. Honhalo et al. *Amazonia Investiga*. 2019. № 8 (24). P. 464–470.

38. Nekit K., Ulianova H., Kolodi D. Website as an object of legal protection by Ukrainian legislation. *Amazonia Investiga*. 2019. № 8 (21). P. 222–230.

Електронне навчальне видання

Методичні вказівки та завдання
до проведення практичних занять і самостійної роботи
з дисципліни **«Право інтелектуальної власності»**
для студентів спеціальності 081 *«Право»*
освітньої програми **«Інтелектуальна власність»**
освітнього ступеня *«магістр»*
усіх форм навчання

Відповідальний за випуск О. С. Бондаренко
Редактор **Н. З. Клочко**
Комп'ютерне верстання М. С. Уткіна, О. С. Бондаренко

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 2,62. Обл.-вид. арк. 2,23.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.